

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים

The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

יונה
פרק ג'

א וַיִּקְרָאוּ צוֹם - הכריזו יום צום.

ב וַיִּגַע הַדָּבָר אֶל-מֶלֶךְ גִּיּוֹנָה וַיִּקָּם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אֶדְרָתוֹ מֵעַלְיוֹ וַיִּכַּס שֵׁק וַיִּשָּׁב עַל-הָאָפֶסֶת:

מצודת ציון: אֶדְרָתוֹ - תירגם יונתן "לבושי קרייה", וכן (יהושע ז' כא) "אֶדְרַת שְׁנָעַר", והוא מלשון אדיר. שֵׁק - יריעה עבה.

מצודת דוד: וַיִּגַע הַדָּבָר אֶל מֶלֶךְ גִּיּוֹנָה - השמועה הגיעה לאזני המלך. וַיִּקָּם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֵר אֶדְרָתוֹ מֵעַלְיוֹ - וקם מכסאו לשבת על הארץ, והעביר מעליו לבוש מלכות.

ג וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר בְּגִיּוֹנָה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וַגְדָּלְיוֹ וַיִּגִּינָה עִיר-גְּדוּלָה לְאֱלֹהִים מִהֶלֶךְ שְׁלִשֶׁת יָמִים:

מצודת ציון: וַיִּזְעַק - הכריז בקול זעקה. מִטַּעַם - ענינו עצה הנאמרה בטעם, וכן (איוב י"ב כ) "וַיִּטַּעַם וַיִּקְנִים יָקָח". יִטַּעַמּוּ - מלשון טעימה, וענינו אכילה מועטת. מְאוּמָה - שום דבר. יָרְעוּ - מלשון מרעה.

מצודת דוד: וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר בְּגִיּוֹנָה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וַגְדָּלְיוֹ - צוה להכריז בקול זעקה, לאמר: מעצת המלך ומעצת גדולי המלכות נגזר, לאמר: האדם והבהמה וגו', ובעבור עגמת נפש ציוו למנוע מאכל מבהמות, למען יכנע לב האנשים. אֶל יָרְעוּ - מוסב על הבהמה.

ה וַיִּתְפָּסוּ שָׁקִים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וַיִּקְרָאוּ אֶל-אֱלֹהִים בְּחִזְקָה וַיִּשְׁבוּ אִישׁ מִדְּרָכּוֹ הִרְעָה וּמִן-הַחֲמַס אֲשֶׁר בְּכַפְיָהֶם:

מצודת ציון: בְּחִזְקָה - רוצה לומר: בכל לב.

מצודת דוד: וַיִּתְפָּסוּ שָׁקִים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה וגו' - גם זה מן הכרוז, שצוה שכולם יתכסו

יונה
פרק ג'

א וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יּוֹנָה שְׁנִית לְאָמְרוֹ:

מצודת דוד: וַיְהִי דְבַר ה' אֶל יוֹנָה שְׁנִית - בדבר השליחות אל גיננה.

ב קוּם לֵךְ אֶל-גִּיּוֹנָה הָעִיר הַגְּדוּלָה וּקְרֵא אֵלֶיהָ אֶת-הַקְּרִיאָה אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹבֵר אֵלֶיךָ:

מצודת דוד: וקרא אליה את הקריאה אשר אנכי דובר אליך - והוא מה שקרא ואמר "עוד ארבעים יום וגיננה נהפכת", ולא הוצרך לפרש כי מאיליו יובן.

ג וַיִּקָּם יוֹנָה וַיֵּלֶךְ אֶל-גִּיּוֹנָה כְּדָבַר יְהוָה וַיִּגִּינָה עִיר-גְּדוּלָה לְאֱלֹהִים מִהֶלֶךְ שְׁלִשֶׁת יָמִים:

מצודת ציון: לְאֱלֹהִים - דרך המקרא כשרוצה להגדיל דבר בתכלית, סומכו למלת "אל", וכן (תהלים פ' יא) "אֶרְצֵי אֵל".

מצודת דוד: מִהֶלֶךְ שְׁלִשֶׁת יָמִים - כשיעור הליכת שלשה ימים.

ד וַיַּחֲלֵ יוֹנָה לְבוֹא בְּעִיר מִהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר עוֹד אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּגִּינָה נְהַפְכָת:

מצודת ציון: וַיַּחֲלֵ - מלשון התחלה.

מצודת דוד: וַיַּחֲלֵ יוֹנָה לְבוֹא בְּעִיר מִהֶלֶךְ יוֹם אֶחָד וגו' - כשהתחיל לבוא בעיר מהלך יום, קרא ואמר: הנה יש עוד זמן ארבעים יום, ואחר זה תהיה גיננה נהפכת, רוצה לומר: כמהפכת סדום ועמורה מיש לאין.

ה וַיֹּאמְרֵינוּ אֲנֹשֵׁי גִיּוֹנָה בְּאֱלֹהִים וַיִּקְרָאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׂוּ שָׁקִים מִגְּדוּלָה וְעַד-קִטְטָם:

מצודת דוד: וַיֹּאמְרֵינוּ אֲנֹשֵׁי גִיּוֹנָה בְּאֱלֹהִים - רוצה לומר: בדבר האמור בשם האלהים.

בשקים להראות הכנעה מרובה, ושהאנשים יקראו אל אלהים בכל לב, וכל אחד ישוב מדרכו הרעה, ומן החמס אשר עשו בכפיהם.

ט **מִי־יֹדֵעַ יָשׁוּב וַיִּנָּחֵם הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבָד:**

מצודת ציון: וַיִּנָּחֵם - ענינו היפוך מחשבה וחרטה.

מצודת דוד: מִי יֹדֵעַ יָשׁוּב - גם זה מן הכרוז, שאמר: מי היודע דרכי התשובה, ישוב לה'. **וַיִּנָּחֵם הָאֱלֹהִים וַיָּשָׁב מִחֲרוֹן אַפּוֹ וְלֹא נֹאבָד** - ואז ינחם האלהים וישוב מחרון אפו, ולא נהיו נאבדים מן העולם.

י **וַיִּרְא הָאֱלֹהִים אֶת־מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדְרָכָם הָרָעָה וַיִּנָּחֵם הָאֱלֹהִים עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר־דָּבַר לַעֲשׂוֹת־לָהֶם וְלֹא עָשָׂה:**

מצודת דוד: וַיִּרְא הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי־שָׁבוּ מִדְרָכָם הָרָעָה - כי כן עשו כדבר המלך, ועם כי לא נזכר. **וַיִּנָּחֵם הָאֱלֹהִים עַל הָרָעָה אֲשֶׁר דָּבַר לַעֲשׂוֹת לָהֶם** - נתחרט על הגזירה.

